

ДЕМОКРАТИЧНА ШКОЛА

Програма підтримки освітніх реформ в Україні

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

25 березня 2019 р.

ЗАПРОШЕННЯ ДО УЧАСТІ В ДРУГОМУ ЕТАПІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ІННОВАЦІЙНОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОЕКТУ (2019-2020)

«ФОРМУВАННЯ Й ОЦІНЮВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НА РІВНІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ»

у рамках

ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ ОСВІТНІХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ «ДЕМОКРАТИЧНА ШКОЛА»

Як школі ефективно розвивати активних громадян, які поважають права людини та демократичні принципи?

Як формувати громадські компетентності на різних предметах?

Як оцінюванням допомогти учневі навчатися?

Як активізувати і зацікавити учнів?

Як реалізовувати загальношкільні навчальні проекти задля розвитку громадянських компетентностей?

Якщо ці питання актуальні для педагогічного колективу Вашої школи, запрошуємо Вас подаватися до участі в новому компоненті Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа». Чекаємо на Ваші зголошення до 11 квітня 2019 року. Інформацію про те, чи Вас відібрано до участі, очікуйте 16 квітня.

Перед заповненням заявки просимо уважно ознайомитися з інформацією про участь у програмі й обговорити її з щонайменше - активом, а краще – із цілим педагогічним колективом Вашої школи. Для нас важливе максимальне долучення охочих представників різних зацікавлених сторін, але насамперед – вчительського колективу. Тому важливо, щоб рішення (яким би воно не було) приймалося поінформованим активом.

Обов'язковою умовою участі в програмі є присутність команди від школи на дводенному вступному тренінгу 6-7 травня 2019 року в м. Ірпінь.

Ми хочемо працювати з вами упродовж цілого навчального року – без надзавдань і перегонів, а рівномірно і на постійній основі (йдеться про запуск сталих процесів у школі та педагогічному колективі). Тобто йдеться про ваш час. Зважте, чи маєте достатньо цього ресурсу протягом наступного навчального року.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Партнери: Інститут модернізації змісту освіти, Львівський інститут післядипломної педагогічної освіти,

Принципи діяльності:

- Демократичне, безпечне, інклюзивне та якісне освітнє середовище, що пропагує культуру прав людини.
- Загальношкільний підхід.
- Наскрізне формування громадянських компетентностей
- Автономія навчального закладу.
- Активна участь учнів та педагогіка партнерства.
- Демократичні підходи до оцінювання у школі.
- Академічна свобода.

Мета:

Пілотувати матеріали та інструментарій для формування та оцінювання громадянських компетентностей в освітньому процесі на рівні базової школи; підтримати педагогічну спроможність вчителів та школи загалом для розбудови демократичного, безпечного, інклюзивного і якісного освітнього середовища.

Теоретико-методологічною основою інноваційного освітнього проекту всеукраїнського рівня є «Рамка компетентностей для культури демократії» – набір інструментів для формування та оцінювання громадянських компетентностей, схвалений Радою Європи після апробації у 16-ти країнах й опублікований у квітні 2018 року¹. Ця Рамка, її модель компетентностей і дескриптори, є засобом реалізації принципів Хартії з освіти для демократичного громадянства і прав людини та вимог Ради Європи щодо якісної освіти². Вона пропонує всебічний, послідовний і прозорий опис компетентностей, необхідних для активної демократичної участі.

Діяльність у рамках програми відбувається згідно з наказом МОН № 340 "Про реалізацію інноваційного освітнього проекту всеукраїнського рівня за темою "Формування та оцінювання громадянських компетентностей в освітньому процесі на рівні базової середньої школи" від 13 березня 2019.

Перший етап проекту триває з травня 2018 р. і закінчиться у червні 2019 р. До нього залучено 10 шкіл, на базі яких 5 тренерок та група українських і міжнародних експертів

¹ Український переклад Рамки доступний тут: <http://www.schools-for-democracy.org/biblioteka>

² Український переклад Хартії див. там само

розробляють підходи до формування та оцінювання громадянських компетентностей, створюють матеріали й тестують інструментарій задля того, щоб під час другого етапу апробувати напрацювання у співпраці з більшою кількістю шкіл, що представляють усі області України.

ДРУГИЙ ЕТАП ПРОГРАМИ (2019-2020 рр.)

50 шкіл, які долучаться до пілотування на другому етапі, стануть учасниками інноваційного освітнього проекту всеукраїнського рівня.

Упродовж 2019/20 навчального року очікується, що при очній та дистанційній підтримці тренерів програми «Демократична школа» вони працюватимуть над:

- наскрізним формуванням громадянських компетентностей у освітньому процесі на рівні базової школи через загальношкільний підхід (залучення/ поінформованість усього педколективу та інших зацікавлених сторін);
- впровадженням формувального оцінювання, яке теж впливає на розвиток громадянських компетентностей учнів;
- моніторингом розвитку громадянських компетентностей учнів (вступний у травні-вересні 2019 та вихідний у квітні 2020);
- апробацією інструментів та матеріалів для наскрізного формування громадянських компетентностей, розробленими на першому етапі (а також, за бажання, розробкою власних);
- пілотуванням онлайн-курсу “Наскрізне формування громадянських компетентностей” для вчителів та адміністрації школи;
- моніторингом та евалюацією процесу впровадження програми в школах.

ЩО ШКОЛИ ОТРИМАЮТЬ ВІД УЧАСТІ В ПРОГРАМІ?

Школи отримають новаторський інструментарій, який розробляють тренери та експерти програми. Підходи та конкретні інструменти, напрацьовані на першому етапі:

- допоможуть в реалізації наскрізної змістової лінії «Громадянська відповідальність» на різних предметах у 5-9 класах;
- сприятимуть глибшому розумінню педколективами, що таке громадянські компетентності, як їх можна розвивати легко для вчителів і цікаво та з користю для учнів;
- налагодять партнерські відносини в педагогічному колективі;
- підтримають застосування інтерактивних, активізуючих, кооперативних методів роботи з учнями;
- допоможуть впровадити формувальне оцінювання;
- сприятимуть реалізації академічної свободи вчителів та автономії навчальних закладів;
- підтримають формування спільноти практиків-освітян у сфері громадянської освіти й розвитку громадянських компетентностей.

Індивідуальні або/та колективні напрацювання педагогів буде використано (за бажання і зі згоди авторів) при розробці онлайн-ресурсів для інших шкіл.

Також сподіваємося, що комплексність процесів і докладених зусиль посилить активність учителів, учнів та батьків; зміцнить спроможність школи як інституції та педагогічну спроможність учителів; підвищить якість освітнього середовища в цілому.

ПІДТРИМКА ШКОЛИ ЗДІЙСНЮВАТИМЕТЬСЯ ЧЕРЕЗ:

- вступну навчальну зустріч 6-7 травня 2019 року (м. Ірпінь), де буде можливість поспілкуватися з представниками шкіл з першого етапу програми;
- навчальні сесії та безпосередній обмін досвідом під час очних зустрічей (восени 2019 та весною 2020);
- очні навчально-координаційний виїзд до школи практичні покрокові завдання, які сприятимуть досягненню мети інноваційної діяльності, доступні на онлайн-платформі;
- конкретні практичні покрокові завдання, що будуть доступні на онлайн-платформі та сприятимуть досягненню мети інноваційної діяльності;
- дистанційна підтримка тренер(к)ами Програми роботи в школах;
- обмін досвідом, напрацюваннями тощо через закриту групу у ФБ;
- онлайн навчання для колективів шкіл, можливо, для адміністрації, батьків і учнів теж (апробація онлайн-курсу, який розробляє Програма).

ОЧІКУВАННЯ ВІД ШКІЛ:

Ми навчаємося разом з вами. Після закінчення цього другого етапу та апробації / допрацювання розробленого інструментарію, напрацьовані підходи та інструменти будуть запропоновані для всіх шкіл України, зацікавлених у розвитку громадянських компетентностей, через онлайн-курс.

Тому для нас буде важливою ваша:

- **активна, постійна розмірена й відрефлексована участь у роботі** – для нас важливо разом зі школою упродовж навчального року працювати над впровадженням елементів проекту;
- **відкрита комунікація** з тренер(к)ами та координатор(к)ами програми (про способи комунікації та як вона здійснюватиметься говоритимемо на установчій зустрічі або/і на вебінарі);
- готовність **відкрито говорити про виклики і труднощі, які виникають у роботі школи** під час реалізації другого етапу пілотування й бажання спільно шукати шляхи реагування;
- готовність **ділитися напрацюваннями** в рамках роботи (зі збереженням авторства).

Оскільки ця програмна діяльність відбувається у рамках інноваційного освітнього проекту всеукраїнського рівня (відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України), потрібно буде **подати відповідну заявку про долучення до участі в проекті** (за наданим зразком) в обласний департамент освіти, а також інші відповідні супровідні документи.

НАЙБЛИЖЧІ ПЛАНИ

Робота в програмі для шкіл розпочнеться з **настановчої сесії** в Ірпені 6-7 травня. Від школи на цій сесії ми б хотіли бачити 2 учителів-предметників, зацікавлених попрацювати з розвитком громадянських компетентностей, які хоча б частково працюють у 5-9 класах. Бажано, щоб ці вчителі були класними керівниками у 5-9 класах. Також **обов'язково** запрошуємо на установчу сесію директорів. Всього – 3 особи від школи.

Упродовж 2019/2020 навчального року роботу шкільних колективів (загальношкільний підхід) будуть фасилітувати та підтримувати тренер(к)и програми «Демократична школа» за допомогою онлайн-завдань. Ми очікуємо, що шкільні колективи, при допомозі ініціативної групи та за сприяння адміністрації школи, **виконуватимуть практичні покрокові завдання**, запропоновані Програмою, й будуть у сталому контакті щодо

процесів у школі з тренер(к)ами, закріпленими за ними. Ці завдання ляжуть в основу онлайн-курсу, який буде доступний для всіх шкіл України на кінець 2020 або на початку 2021 р.

Для додаткової підтримки, заплановано **навчально-координаційний виїзд до школи**, у вересні – листопаді 2019 р. (за взаємною домовленістю школи і теренра_ки).

У травні – вересні 2019 також відбудеться **моніторингове дослідження** у школі щодо розвитку громадянських компетентностей (з тим, щоб порівняти ці результати з результатами в кінці навчального року). Ці дані можуть допомогти школі в плануванні освітньої діяльності. За результатами моніторингу Програма оприлюднить тільки узагальнені висновки.

Актив педагогічного колективу, який захоче активно долучитися до роботи в рамках програми, працюватиме над розвитком громадянських компетентностей серед учнів школи, фіксуватиме свою діяльність і **ділитиметься інформацією про успіхи та виклики в цій діяльності на закритій сторінці у мережі Фейсбук**.

У листопаді-грудні 2019 плануємо для шкільних команд очну **зустріч для обміну досвідом і навчання** (регіональні зустрічі).

Програма бере на себе всі витрати, пов'язані з участю шкільних команд у тренінгах та організацією шкільних майстерень на місцях, а також забезпечує школи необхідними для цього навчальними матеріалами та канцтоварами.

Календар діяльності в рамках проекту див. у Додатку 1 в кінці інформаційного листка.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

Програму реалізовує Європейський центр ім. Вергеланда у співпраці з Міністерством освіти і науки України та Радою Європи з метою підтримки реформ середньої освіти в Україні. Програма фінансується МЗС Норвегії.

Програма сприяє зміні української школи, щоб вона виховувала активних громадян, які поважають права людини. Ми робимо це,

- будуючи школу на культурі демократії та прав людини
- навчаючи вчителів та адміністрацію школи
- залучаючи батьків до всього, що робить школа
- інтегруючи школу та громаду
- налагоджуючи контакти між школами України з різних областей.

Більше на вебсайті програми: <http://www.schools-for-democracy.org> та у Фейсбуці: www.facebook.com/schoolsfordemocracy

КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ШКІЛ

- **мотивація** до запровадження змін з метою поглибленого формування громадянських компетентностей та кооперативного навчання;
- **команда**, націлена на спільну реалізацію шкільного проекту із залученням усіх учителів базової школи;
- **час**: готовність педагогічного колективу упродовж 15 місяців працювати за планом й виконувати завдання дистанційно, за підтримки та консультації тренерів Програми;
- **географічний**: з кожної області буде відібрано по дві школи з різних типів адміністративних одиниць (міста, села, ОТГ тощо).

Додатковим плюсом є:

Участь школи у програмі «Демократична школа» (1-3 хвили)

Власний досвід запровадження змістової лінії «Громадянська відповідальність» чи інших елементів громадянської освіти у школі

ШКІЛЬНА КОМАНДА ДЛЯ УЧАСТІ У ВСТУПНОМУ ТРЕНІНГУ

До участі у вступному тренінгу запрошуємо команди від шкіл у складі 3 осіб:

- 1) директор школи (обов'язково);
- 2) заступник директора чи вчитель;
- 3) вчитель.

До участі запрошуємо вчителів, які мотивовані працювати з розвитком громадянських компетентностей учнів. Предметна спеціалізація учасників значення не має. Учителі мають працювати з учнями 5-9 класів, бути касними керівниками 5-9 класів.

Команда обирає зі свого складу й зазначає у заявці **координатора** – одну особу, яка відповідатиме за комунікацію з командою Програми.

**Зацікавлені команди просимо подати заявку,
використовуючи онлайн-форму Заявки:**

<https://my.su/5480a>

Заявки приймаються українською мовою.

Кінцевий термін подання заявок: 11 квітня 2019 року, 23:59.

Результати відбору будуть повідомлені обраним кандидатам до 16 квітня 2019 року.

У випадку **додаткових запитань чи уточнень** зв'яжіться з координаторкою Програми Христиною Чушак - пишіть на електронну адресу k.chushak@theewc.org. У дуже термінових випадках телефонуйте +38 050 317 13 70 (у робочий час).

ПЕРЕД ТИМ, ЯК ЗАПОВНЮВАТИ ЗАЯВКУ

Перш ніж заповнювати заявку, просимо:

- уважно прочитати всю інформацію у цьому листі. Якщо у Вас виникають запитання, не вагайтеся писати чи дзвонити нам за уточненнями;
- оскільки участь у Програмі беруть шкільні команди, прохання ознайомитися з інформацією про Програму у складі ініціативної групи. Важливо добре зважити, кого саме Ви відрядите від імені своєї школи на тренінг. Важливо, щоб усі люди, зазначені у заявці, володіли інформацією про Програму та умови участі. Також важливо, щоб у школі знали, що ініціативна група хоче, щоб школа взяла участь у нашій Програмі. Відсутність команди односторонців – головна загроза для реалізації Програми у школах.

ЗАЯВКА

Увага! Це – зразок заявки, яку слід заповнити онлайн за посиланням <https://my.su/5480a>! Заявки у ворді не приймаються!

Програма підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа»

Заявка на участь в інноваційному освітньому проекті всеукраїнського рівня за темою "Формування та оцінювання громадянських компетентностей в освітньому процесі на рівні базової середньої школи"

Заявки приймаються до 23 год. 59 хв. 11 квітня 2019 року. Відібрані команди отримають запрошення до участі в Програмі 16 квітня 2019 року.

У випадку **додаткових запитань чи уточнень** зв'яжіться з координаторкою Програми Христиною Чушак - пишіть на електронну адресу k.chushak@theewc.org. У дуже термінових випадках телефонуйте +38 050 317 13 70 (у робочий час).

Просимо заповнити всі обов'язкові поля заявки.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ШКОЛУ

Повна назва навчального закладу

Рівень акредитації

Кількість учнів

Кількість учителів

Прогнозована кількість учнів у 5-9 класах на 2019/20 н.р.

Прогнозована кількість учителів у 5-9 класах на 2019/20 н.р.

Поштова адреса (з індексом)

Область

Веб-сторінка чи Фейсбук-сторінка (група) (за наявності)

Чи був заклад учасником Програми «Демократична школа»? Якщо так, то коли?

Чи подавав заклад освіти заявку на участь у Програмі "Демократична школа" у попередні роки? Якщо так, то коли?

Координатор/ка команди (одна особа із наведеного нижче складу)

ПІП

Телефон

Електронна адреса

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЧЛЕНІВ КОМАНДИ

1. Директор/ка школи

ПІП

Дата народження

Предмет, який викладаєте

Електронна адреса

Телефон

Чи є у Вас досвід участі в тренінгах/навчанні у сфері громадянської освіти, освіти з демократичного громадянства та прав людини? Якщо так, то який?

2. Заступник/ця директора школи чи вчитель/ка

ПІП

Дата народження

Предмет, який викладаєте

Електронна адреса

Телефон

Чи є у Вас досвід викладання чи іншої діяльності у сфері громадянської освіти, освіти з демократичного громадянства та прав людини? Якщо так, то який?

3. Вчитель/ка

ПІП

Дата народження

Предмет, який викладаєте
Електронна адреса
Телефон

Чи є у Вас досвід викладання чи іншої діяльності у сфері громадянської освіти, освіти з демократичного громадянства та прав людини? Якщо так, то який?

Хто виступив ініціатором/кою зголошення до участі в програмі? Чому?

Якщо у команді є люди з особливими потребами, зокрема, щодо пересування / доступності приміщень, повідомте нас про ці потреби

Якщо у команді є люди з особливими дієтичними потребами, повідомте нас про ці потреби

ОПИШІТЬ ВАШУ ШКОЛУ

В рамках яких предметів і освітніх заходів учні Вашої школи дізнаються про права людини та демократію? Що робить школа для того, щоб учні росли активними і відповідальними громадянами?

Як реалізовується лінія «громадянська відповідальність» у Вашій школі? Чи знайомі Ви з посібником «Громадянська відповідальність: 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів" (5-9 класи)» (<http://www.schools-for-democracy.org/hromadianska-vidpovidalnist>)?

У яких програмах та проектах Ваша школа брала участь упродовж останніх 3 років? Як змінилася Ваша школа у результаті цього?

Назвіть три найсильніші сторони Вашої школи і три головні виклики, які перед нею стоять.

МОТИВАЦІЯ ДЛЯ УЧАСТІ В ПРОГРАМІ

Чому Ви вирішили взяти участь у Програмі?

Опишіть, яких змін Ви хотіли б досягнути у Вашій школі за допомогою участі в Програмі? (до 300 слів).

Ми засвідчуємо, що в разі обрання до участі в Програмі, наша команда зобов'язується взяти участь у вступному тренінгу (6-7 травня 2019 року), виконувати дистанційні завдання у тісній співпраці з тренерами (упродовж 2019-2020 н.р.), а також представити результати на підсумковій конференції Програми у червні 2020.

Ми засвідчуємо, що вся інформація, подана у цій заявці, є правдивою.

Дякуємо за Вашу зацікавленість!

Ми повідомимо відібрані заклади освіти до 16 квітня 2019 року включно.

КАЛЕНДАР РОБОТИ

6-7 травня 2019	інтенсивний 2-денний вступний тренінг для шкільних команд
травень 2019	інформування педколективу, батьків та учнів про долучення школи до реалізації інноваційного освітнього проекту всеукраїнського рівня за темою «Формування та оцінювання громадянських компетентностей в освітньому процесі на рівні базової середньої школи»
травень 2019 – травень 2020	виконання покрокових дистанційних завдань колективом школи
травень – вересень – 2019	перший (вступний) моніторинг розвитку громадянськи компетентностей учнів школи
осінь 2019 року	навчально-координаційний виїзд до школи теренра_ки (очний)
листопад – грудень 2019	очна регіональна зустрічі шкільних команд для обміну досвідом та початку
зима-весна 2020	(потенційно) навчально-координаційний виїзд до школи теренра_ки (очний)
березень-квітень 2019	збір авторських матеріалів шкільних команд для публікації
травень 2019	другий (вихідний) моніторинг розвитку громадянськи компетентностей учнів школи
червень 2020	підсумкова всеукраїнська конференція в Києві

Програма бере на себе всі витрати, пов'язані з участю шкільних команд у тренінгах та організацією шкільних майстерень на місцях, а також забезпечує школи необхідними для цього навчальними матеріалами та канцтоварами.